

महाराष्ट्र विधानपरिषद

पहिले अधिवेशन, २०२२

तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

गुरुवार, दिनांक १७ मार्च, २०२२ / फाल्गुन २६, १९४३ (शके)

(१) उद्योग, खनिकर्म, मराठी भाषा मंत्री	}	यांचे प्रभारी विभाग
(२) ऊर्जा मंत्री		
(३) इतर मागास बहुजन कल्याण, खार जमिनी विकास, आपती व्यवस्थापन, मदत व पुनर्वसन मंत्री		
(४) आदिवासी विकास मंत्री		
(५) सहकार, पणन मंत्री		
(६) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य मंत्री		

प्रश्नांची एकूण संख्या - २६

घाटकोपर, मुंबई येथे लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे यांचे
स्मारक उभारण्याबाबत

(१) * ११७९० श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.प्रविण दरेकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.नागोराव गाणार, श्री.रमेशदादा पाटील : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) घाटकोपर, मुंबई येथे लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे यांच्या राहत्या घरी त्यांचे भव्य स्मारक उभारण्यात यावे अशी घोषणा तत्कालीन शासनाने सन २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान केली असतानाही, लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे यांचे स्मारक उभारण्याच्या कामाकडे शासन दुर्लक्ष करित असल्याची बाब माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदर स्मारक उभारणीसाठी गठीत करण्यात आलेल्या समितीच्या सदस्यांना नियमित वेतन मिळत नसून, समितीच्या कार्यालयाचे सुमारे ८० लाख इतक्या रकमेचे भाडे शासनाने थकविल्यामुळे मूळ मालकांनी कार्यालय बंद केले असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे यांचे मुंबईत भव्य स्मारक उभारता यावे यादृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.धनंजय मुंडे : (१) हे खरे नाही.

- (२) सदर स्मारक समितीच्या कार्यालयाचे माहे एप्रिल, २०१८ ते नोव्हेंबर, २०१९ या कालावधीतील रुपये ४६,६३,३६०/- इतके इमारत भाडे देण्यात आले असून उर्वरित इमारत भाडे व कर्मचाऱ्यांचे वेतन देण्याबाबत कार्यवाही सुरु आहे.
- (३) सदर काम विभागाच्या दिनांक २६ जुलै, २०१९ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरणाकडे सोपविण्यात आले असून सदर स्मारकाचे काम जलद गतीने करण्याकरिता सदर प्रकल्पास Vital Project म्हणून घोषित करण्याच्या अनुषंगाने आवश्यक ती कार्यवाही करण्यात येत आहे.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**शामराव पेजे कोकण इतर मागासवर्ग आर्थिक विकास
महामंडळाला निधी वितरित करण्याबाबत**

- (२) * १२७३५ श्री.प्रविण दरेकर, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, डॉ.परिणय फुके, श्री.सुरेश धस, डॉ.रणजित पाटील, श्री.सदाशिव खोत, श्री.प्रसाद लाड, श्री.गोपिचंद पडळकर, श्री.निलय नाईक, श्री.प्रवीण दटके, श्री.रमेशदादा पाटील, अॅड.निरंजन डावखरे : सन्माननीय इतर मागास बहुजन कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्याच्या सन २०२०-२०२१ च्या अर्थसंकल्पामध्ये शामराव पेजे कोकण इतर मागासवर्ग आर्थिक विकास महामंडळासाठी रुपये ५० कोटींच्या निधीची तरतूद केलेली असतानाही महामंडळाला निधी वितरित करण्यात आला नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मंजूर केलेला निधी महामंडळाला न देण्याची कारणे काय आहेत तसेच निधी न मिळाल्यामुळे महामंडळाला योजना राबविता येत नाहीत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने महामंडळाला मंजूर केलेला निधी वितरित करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विजय वडेटीवार : (१) हे खरे नाही.

सन २०२०-२०२१ या आर्थिक वर्षामध्ये शामराव पेजे कोकण इतर मागासवर्ग आर्थिक विकास महामंडळाकरिता रुपये १०००/- (अक्षरी रुपये एक हजार) इतकी अर्थसंकल्पीय तरतूद करण्यात आलेली होती.

तथापि, सन २०२१-२०२२ या आर्थिक वर्षात पावसाळी अधिवेशन, २०२१ मध्ये पुरवणी मागणीद्वारे रुपये ५०.०० कोटी इतकी तरतूद करण्यात आली आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) सन २०२१-२०२२ मध्ये पुरवणी मागणीद्वारे मंजूर करण्यात आलेला रुपये ५०.०० कोटी इतका निधी महामंडळास वितरित करण्याची कार्यवाही शासन स्तरावर सुरू आहे.

महाड (जि.रायगड) येथे राष्ट्रीय आपत्ती प्रतिसाद दलाचे

कायमस्वरूपी पथक स्थापन करण्याबाबत

(३) * ११९५७ श्री.सुनिल शिंदे : तारांकित प्रश्न क्रमांक १०७७९ ला दिनांक २८ डिसेंबर, २०२१ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) कोकणात सातत्याने होत असलेल्या नैसर्गिक आपत्तींच्या पार्श्वभूमीवर महाड (जि.रायगड) येथे राष्ट्रीय आपत्ती प्रतिसाद दलाचे कायमस्वरूपी पथक स्थापन करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, महाड येथील शासकीय दूध योजनेची २ हेक्टरहून अधिक जागा राष्ट्रीय आपत्ती प्रतिसाद दलाच्या बेस कॅम्पसाठी देण्याचा निर्णय कृषी व पदुम विभागाने घेतला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, कोकणातील नैसर्गिक आपत्ती निवारणाकरिता ३२०० कोटी रुपयांचा प्रकल्प हाती घेतला असून, महाड येथील आरेची २ हेक्टर जागा उपलब्ध करण्यासाठीचा अंतिम प्रस्ताव शासनाकडून मान्य झाला असून, केंद्र शासनाकडून उक्त प्रस्तावास मान्यता मिळालेली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, महाड (जि.रायगड) येथे राष्ट्रीय आपत्ती प्रतिसाद दलाचे बचाव पथक स्थापन करण्याबाबतच्या प्रस्तावाची सद्यःस्थिती काय आहे,
- (५) नसल्यास, सदरहू बचाव पथक स्थापन करण्यास होत असलेल्या विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विजय वडेटीवार : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) व (३) शासनाने दिनांक २५ जानेवारी, २०२२ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये संचालक, आपत्ती व्यवस्थापन यांच्या नावे २ हेक्टर जागा वर्ग करण्यात आलेली आहे.

रुपये ३२०० कोटीचा कोकण आपत्ती सौम्यीकरण प्रकल्प राबविण्याबाबत शासनाने निर्णय घेतला आहे.

(४) राष्ट्रीय आपत्ती प्रतिसाद दलाची एक तुकडी तैनात करण्यासाठी केंद्र शासनाकडे पाठपुरावा करण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**महानिर्मितीच्या औष्णिक वीज निर्मिती केंद्रांना कोळशाचा
नियमित पुरवठा करण्याबाबत**

(४) * १२६३९ श्री.रमेश कराड, डॉ.परिणय फुके, श्री.प्रविण दरेकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.नागोराव गाणार, श्री.निलय नाईक, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.प्रवीण दटके : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील महानिर्मितीच्या औष्णिक वीज केंद्रांना रोज ४० लाख मेट्रीक टन कोळशाची आवश्यकता असतानाही, वेस्टर्न कोल फिल्डस लिमिटेड व अन्य कोळसा कंपन्यांकडून केवळ १८ लाख मेट्रीक टन कोळशाचा पुरवठा होत असल्याने वीज उत्पादनात मोठी घट झाल्याचे माहे डिसेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, कोळशाची भीषण टंचाई निर्माण झाली असून, राज्यातील औष्णिक वीज केंद्रातील वीज निर्मिती संच बंद असल्याने शासनाला खुल्या बाजारातून जादा दराने वीज खरेदी करावी लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, राज्यातील वीज केंद्रांना कोळशाचा मुबलक पुरवठा करून भारनियमन टाळण्यासाठी तसेच उद्योगांना पुरेशी वीज उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. नितिन राऊत : (१) अंशतः खरे आहे.

माहे डिसेंबर, २०२१ मध्ये महानिर्मिती कंपनीच्या औष्णिक वीज केंद्रांना दररोज सरासरी १.२५ ते १.४० लाख मेट्रीक टन कोळशाच्या आवश्यकतेच्या तुलनेत सरासरी १.०५ लाख मेट्रीक टन पुरवठा झाल्यामुळे काही औष्णिक वीज निर्मिती संच कमी क्षमतेवर संचलित करावे लागले.

(२) अंशतः खरे आहे.

माहे जानेवारी, २०२१ मध्ये अपुरा कोळशाचा पुरवठा झाल्याने चंद्रपूर औष्णिक वीज केंद्रातील संच क्र.३ व ४ (प्रत्येकी २१० मेगावॉट) बंद करावे लागले तर काही औष्णिक संच कमी क्षमतेवर संचलित करावे लागले. त्यामुळे वीज निर्मितीत २७९.९१ दशलक्ष युनिटची घट झाली परंतु ही घट कोयना जलविद्युत प्रकल्पातून वीज निर्मिती करून व आवश्यकतेनुसार महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाच्या मान्यताप्राप्त वीज खरेदी दरापेक्षा कमी दरात खुल्या बाजारातून वीज खरेदी करून पूर्ण करण्यात आली.

(३) वीज निर्मिती केंद्राला कोळशाचा साठा उपलब्ध होण्याच्या दृष्टीने कोळसा कंपन्या, कोळसा मंत्रालय यांच्यासोबत परिणामकारक समन्वय, संबंधित कोल कंपन्यांसमवेत बैठका, रस्तामार्गाने कोळसा वाहतूक, वॉश कोल पुरवठा करण्याबाबत आग्रह, कोळशाच्या पुरवठ्यासाठी सामंजस्य करार, कोळसा

कंपन्यांदरम्यान कोळशाची अदलाबदल (Swapping), कोळसा आयातीसाठी निविदा इत्यादी विविध परिणामकारक उपाययोजना केल्याने सद्यःस्थितीत आवश्यकतेनुसार कोळसा उपलब्ध होत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**परभणी जिल्ह्यातील मौजे बाभूळगाव, उजळंबा व आंबाशिवार येथे
नवीन औद्योगिक क्षेत्रे स्थापन करण्याबाबत**

(५) * १२०८० श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गाणी, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.विक्रम काळे :

सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे बाभूळगाव, उजळंबा व आंबाशिवार (जि.परभणी) येथे युवकांना रोजगार मिळावा या उद्देशाने शासनाने महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाचे (एम.आय.डी.सी.) नवीन औद्योगिक क्षेत्र स्थापन करण्याचा निर्णय घेतला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या (एम.आय.डी.सी.) नवीन औद्योगिक क्षेत्राच्या स्थापनेसाठी भूसंपादनाची प्रक्रिया सुरु करण्याबाबत मा.उद्योग मंत्री यांनी उद्योग विभागास आदेशित केले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यानुसार परभणी जिल्ह्यातील मौजे बाभूळगाव, उजळंबा व आंबाशिवार या ठिकाणी महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाचे औद्योगिक क्षेत्र स्थापन करण्याच्या अनुषंगाने भूसंपादन, निधी, भूखंड विक्री इ. बाबी विचारात घेऊन कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देसाई : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) व (३) होय, हे खरे आहे.

म.औ.वि. महामंडळाचे परभणी औद्योगिक क्षेत्र हे पूर्णपणे विकसित झाल्याने तेथील स्थानिक उद्योजकांची जागेची गरज व लोकप्रतिनिधी यांची औद्योगिक क्षेत्राची मागणी लक्षात घेता, शासनाच्या मंजूरीनंतर अति. परभणी औद्योगिक क्षेत्रासाठी मौजे बाभुळगांव येथील २६४.०२ हे.आर व मौजे उजळंबा येथील ४३८.०३ हे.आर असे एकूण ७०२.०५ हे.आर क्षेत्रास मऔवि अधिनियम, १९६१ अन्वये प्रकरण ६ च्या तरतूदी दिनांक ०७/०२/२०११ रोजी लागू करण्यात आलेल्या आहेत.

तदनंतर सदर क्षेत्राची कलम ३२(२) ची अधिसूचना दिनांक १९/०७/२०१२ रोजी राजपत्रात प्रसिध्द करण्यात आली आहे. दरम्यानच्या काळात मौजे उजळंबा येथील शेतकऱ्यांनी संयुक्त मोजणीस विरोध केल्यामुळे केवळ मौजे बाभुळगांव येथील २६४.०२ हे.आर क्षेत्राची संयुक्त मोजणी पूर्ण झालेली आहे.

सदर क्षेत्रातील संपादित जमिनीच्या दराविषयी जिल्हाधिकारी, परभणी यांनी प्रस्तावित केलेला २५.५२ लक्ष प्रती हेक्टर दराच्या मंजूरीबाबत दिनांक २७/१२/२०१८ रोजी झालेल्या उच्चाधिकार समितीच्या ९९ व्या बैठकीमध्ये प्रस्ताव ठेवण्यात आला होता. परभणी औद्योगिक क्षेत्राचा दर २४५ प्र.चौ.मी. विचारात घेता, सदर भूसंपादन व्यवहार्य नाही. मात्र, जर एखादी कंपनी प्रस्तावित औद्योगिक क्षेत्राचे पूर्ण क्षेत्र खरेदी करण्यास लेखी संमती देत असेल तर म.औ.वि.महामंडळाच्या नियमाप्रमाणे भूसंपादन खर्च व प्रशासकीय खर्च इतकी रक्कम आकारून सदर कंपनीस Pass Through पध्दतीने हस्तांतरण करावे या अटीसह रुपये २५.५२/- लक्ष प्रती हेक्टर या दराने भूसंपादन करण्यास उच्चाधिकार समितीने मान्यता दिलेली आहे.

त्यानुसार सदर प्रस्तावित परभणी औद्योगिक क्षेत्राची काही कंपन्यांनी पाहणी केली आहे. परंतु, अद्याप कोणताही अंतिम प्रतिसाद प्राप्त नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

सामाजिक न्याय विभागाच्या समाजकार्य महाविद्यालयांतील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या वेतनाबाबत

(६) * १२१५१ श्री.नागोराव गाणार, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, डॉ.परिणय फुके, श्री.प्रवीण दटके, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.रमेश कराड, डॉ.रणजित पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक ११२१९ ला दिनांक २८ डिसेंबर, २०२१ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील सामाजिक न्याय विभागाच्या अखत्यारित ५१ समाजकार्य महाविद्यालये संचालित असून, त्यामध्ये ५५९ शिक्षक व ७०८ शिक्षकेतर कर्मचारी असे एकूण १२६७ शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी कार्यरत असून त्यांना दरमहा नियमित वेतन अदा केले जात नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर समाजकार्य महाविद्यालये उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाकडे हस्तांतरीत करण्याची मागणी शासनाकडे विविध शिक्षक संघटनांनी निवेदने देवून तसेच नागपूर विभागाचे शिक्षक जनप्रतिनिधींनी सभागृहात संविधानिक आयुधांचा उपयोग करून अनुक्रमे दिनांक १ जानेवारी, २०२१ व दिनांक १५ जानेवारी, २०२१ रोजी वा त्यासुमारास केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, राज्यात साधारणतः शिक्षकांची १६७ व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची २८९ अशी एकूण ४५६ पदे रिक्त असून, सदर पदे भरण्याची प्रक्रिया विद्यापीठ स्तरावर सुरु असून बहुतांश पदे बिंदू नामावलीप्रमाणे भरण्याची प्रक्रिया केली जाणार आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, दिनांक २९ जानेवारी, २०२१ रोजी निर्गमित केलेल्या शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने राज्यातील समाजकल्याण महाविद्यालयातील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सातव्या वेतन आयोगानुसार सुधारित वेतन देण्याची प्रक्रिया सुरु झाली असून, २-३ जिल्हयांमधील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सातव्या वेतन आयोगानुसार सुधारित वेतन देण्यात आले असून, उर्वरित जिल्हयांतील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सातवा वेतन आयोग देण्याची प्रक्रिया सुरु आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, सदर प्रकरणी चौकशी करून शासन निर्णयामधील सेवार्थ प्रणालीसंदर्भातील त्रुटी दुर करून, विहित दिनांकास सातव्या वेतन आयोगासह सर्वांचे वेतन नियमित अदा करण्याच्यादृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.धनंजय मुंडे : (१) नाही, हे खरे नाही.

(२) समाजकार्य महाविद्यालये उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाकडे हस्तांतरीत करण्याच्या मागणीबाबतची निवेदने वेळोवेळी विविध संघटनांकडून प्राप्त झाली आहेत.

(३) वित्त विभागाचा शासन निर्णय दिनांक ०४/०५/२०२० अन्वये पदभरतीवर घातलेल्या निर्बंधांमुळे सद्यःस्थितीमध्ये आयुक्तालय स्तरावर कोणत्याही प्रकारच्या नवीन पदभरतीस मान्यता किंवा ना-हरकत देण्यात येत नाही.

(४) व (५) राज्यातील सर्व समाजकल्याण महाविद्यालयातील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना दिनांक २९ जानेवारी, २०२१ च्या शासन निर्णयाप्रमाणे सातव्या वेतन आयोगानुसार सुधारित वेतन अदा करण्यात येत आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

रायगड जिल्ह्यातील अलिबाग, पेणसह इतर तालुक्यातील खारबंदिस्त बंधाऱ्यांची दुरुस्ती करण्याबाबत

(७) * १२२०३ श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय खार जमिनी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रायगड जिल्ह्यातील अलिबाग, पेण व इतर तालुक्यातील खारेपाट भागातील बहुतांश भातशेती ही समुद्र व खाडी किनारी असून खारेपाट भागातील भात शेतीत समुद्राचे खारे पाणी शिरु नये याकरिता बांधण्यात आलेले बहुतांश खारबंदिस्त बंधारे उधाणाच्या भरतीच्या पाण्यामुळे नादुरुस्त झालेले आहेत, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदर नादुरुस्त बंधान्यांमुळे समुद्राचे खारे पाणी शेत जमिनीत शिरल्यामुळे, जमिनी क्षारयुक्त होत असून भात शेतीचे मोठ्या प्रमाणावर नुकसान होऊन उत्पन्नातही घट होवू लागली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने प्रतिवर्षी रायगड जिल्ह्यातील अलिबाग, पेणसह इतर तालुक्यांतील खारेपाट भागातील भातशेतीचे नुकसान झालेल्या शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई देण्याबाबत तसेच सदर खारेपाट भागातील खाडी किनारी असणाऱ्या बंधान्यांची दुरुस्ती करण्याच्यादृष्टीने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विजय वडेटीवार : (१) होय. अंशतः खरे आहे.

सततची उधाणे, अतिवृष्टी तसेच सन २०२० व २०२१ च्या पावसाळ्यात अतिवृष्टीमुळे तसेच निसर्ग चक्रीवादळ व तोक्ते चक्रीवादळामुळे खारभूमी योजनांना मोठ्या खांडी पडणे, उघाडींच्या दरवाजांचे व उघाडीचे नुकसान होऊन पुनःप्रापित क्षेत्रामध्ये समुद्राचे पाणी घुसणे, पिकांचे नुकसान होणे, याबाबत समस्या उद्भवत आहेत. निधीच्या उपलब्धतेनुसार उधाणे, अतिवृष्टी, चक्रीवादळे यामुळे बांधाच्या होणाऱ्या नुकसानीची, तातडीच्या दुरुस्तीची कामे हाती घेऊन क्षेत्र बाधित होणार नाही, याची दक्षता घेण्यात येत आहे.

(२) होय, अंशतः खरे आहे.

(३) जिल्हाधिकारी, रायगड यांनी भातपिकाच्या झालेल्या नुकसानीचे पंचनामे वेळोवेळी केल्याचे त्यांच्या दिनांक ०४/०३/२०२२ च्या पत्रान्वये कळविले आहे.

कायमस्वरुपी उपाययोजना म्हणून सदयःस्थितीत रायगड जिल्ह्यातील अलिबाग, पेण तालुक्यासह इतर तालुक्यातील खारेपाट भागातील खाडी किनारी असणाऱ्या बंधान्याची "४४०२, मूळ बांधकामे" या लेखाशीर्षातर्गत नुतनीकरणाची कामे मोठ्या प्रमाणावर हाती घेण्याचे नियोजन केले आहे. पेण तालुक्यातील जुई-धमकडी व उरण तालुक्यातील साई खारभूमी योजना या योजनांची नुतनीकरणाची कामे भौतिकदृष्ट्या पूर्ण झाली आहेत.

तसेच सदयःस्थितीत राष्ट्रीय चक्रीवादळ आपत्ती निवारण प्रकल्पांतर्गत नारवेल बेनवले खारभुमी योजना, ता.पेण व काचली पिटकारी खारभुमी योजना, ता.अलिबाग या दोन योजनांची कामे प्रगतीपथावर असून "४४०२ मूळ बांधकामे" या लेखाशिर्षांतर्गत माणकुळे, सोनकोटा हाशिवरे ता.अलिबाग या योजनेची कामे प्रगतीपथावर आहेत. तसेच रोहा, म्हसळा, श्रीवर्धन या तीन तालुक्यातील वावे-पोटगे, बानुमरियम, शेणवई-पाबळ, कुडगाव-हरवीत, कांदळवाडा (जुनी) या ५ योजनांच्या नुतनीकरणाच्या कामांना प्रशासकीय मान्यता व लाक्षणिक अनुदान मंजूर झाले असून निविदा प्रक्रिया प्रगतीपथावर आहेत.

शासन निर्णय, जलसंपदा विभाग क्रमांक खाभूयो २०१९/ (३०/२०१९)/ खारभूमी, दिनांक ०४/०३/२०२२ अन्वये खारभूमी विकास योजनांचे आर्थिक मापदंड सुधारित करण्यात आले आहेत. अलिबाग तालुक्यातील शहाबाज, धेरंड, धाकटापाडा शहापूर व मनोरंजन तसेच मुरुड तालुक्यातील वळके सातिर्डे, अलिबाग तालुक्यातील ११, पेण तालुक्यातील १५, माणगांव तालुक्यातील १, महाड तालुक्यातील १, रोहा तालुक्यातील ३, मुरुड तालुक्यातील १, म्हसळा तालुक्यातील ५, श्रीवर्धन तालुक्यातील ३, अशा एकूण ४० खारभूमी योजनांची नुतनीकरणांची कामे सन २०२२-२०२३ या आर्थिक वर्षात उपलब्ध अनुदानातून हाती घेण्याचे नियोजन केले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

रामटेक (जि.नागपूर) शहराला एकात्मिक ऊर्जा विकास योजनेतर्गत वीज पुरवठा करण्याबाबत

(८) * १२७७५ श्री.अभिजित वंजारी : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) केंद्र शासनाच्या एकात्मिक ऊर्जा विकास योजनेतर्गत रामटेक (जि.नागपूर) शहराला कायमस्वरूपी अखंडित वीज पुरवठा उपलब्ध व्हावा या उद्देशाने शहराच्या सर्व भागात भूमिगत केबल टाकण्यासाठी रुपये ६ कोटी १५ लाख मंजूर करण्यात आले आहेत, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सन २०१७ मध्ये सदर मंजूर रक्कम महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी लि., च्या रामटेक उपविभागाला अदा करण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, एकात्मिक ऊर्जा विकास योजनेतर्गत रामटेक (जि.नागपूर) येथे भूमिगत केबल टाकण्यासाठी कंत्राटदाराला वारंवार मुदतवाढ देवूनही, सदर काम अपूर्ण आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर काम तातडीने पूर्ण करण्याच्यादृष्टीने तसेच काम अपूर्ण ठेवल्यामुळे संबंधित कंत्राटदारावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. नितिन राऊत : (१) हे खरे आहे.

केंद्र शासनाच्या एकात्मिक ऊर्जा विकास योजनेतर्गत रामटेक शहरासाठी रुपये ६.१७ कोटी इतक्या रकमेची कामे मंजूर करण्यात आली आहेत.

(२) नागपूर ग्रामीण मंडळ अंतर्गत रामटेक उपविभागांतर्गत प्रस्तावित रुपये ६.१७ कोटी रक्कम महावितरण कंपनीस प्राप्त झाली होती. त्याचा कार्यादेश मे. धनलक्ष्मी इलेक्ट्रीकल्स, नवी मुंबई या कंत्राटदारास देण्यात आला आहे.

(३) हे खरे नाही.

कंत्राटदाराकडून निविदेअंतर्गत उच्चदाब व लघुदाब वाहिनी भूमिगत करण्याचा समावेश असून, मंजूर करण्यात आलेल्या कामामध्ये सदर काम दिनांक २७/०१/२०२१ रोजी पूर्ण करण्यात आले आहे.

(४) सदर कंत्राटदारास निविदा अटी व शर्तीनुसार वेळेत कामे पूर्ण न केल्यामुळे रुपये ९९,८१,०२७ /- एवढा दंड आकारण्यात आला आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे तिवसा (जि.अमरावती) सह राज्यामध्ये मुलींची
वसतीगृहे उभारण्याबाबत**

(९) * १२३२९ श्री.प्रविण पोटे-पाटील : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री
पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात तसेच मौजे तिवसा (जि.अमरावती) येथे मुलींचे वसतिगृह बांधण्यास शासनाने मंजूरी दिली असून, सदर वसतीगृहासाठी जागा उपलब्ध नसल्याचे माहे डिसेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने राज्यातील अमरावतीसह इतर जिल्ह्यात मुलींचे वसतिगृह बांधण्याकरिता जागा उपलब्ध करून निधीची तरतूद करण्याच्या दृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.धनंजय मुंडे : (१) हे खरे नाही.

मौजे तिवसा, जि.अमरावती येथील मागासवर्गीय मुलींचे शासकीय वसतिगृह सद्यःस्थितीमध्ये भाडेतत्वावर घेण्यात आलेल्या इमारतीमध्ये कार्यरत आहे. जिल्हाधिकारी, अमरावती यांच्या दिनांक ०५/०७/२०२१ च्या आदेशान्वये मौजे तिवसा येथील ०.९१ हेक्टर जमिनीपैकी ०.५१ हेक्टर जमीन सदर वसतीगृहाचे इमारत बांधकाम करण्याकरिता उपलब्ध करून देण्यात आलेली असून, सदर जमिनीचा ७/१२ सामाजिक न्याय विभागाच्या नावाने करण्यात येत आहे. तसेच, प्राप्त जागेवर वसतीगृहांचे शासकीय इमारतींचे बांधकाम करण्याबाबतचे अंदाजपत्रक सादर करण्याबाबत सार्वजनिक बांधकाम विभागास कळविण्यात आले आहे. सदर अंदाजपत्रक प्राप्त होताच पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील कापसाला योग्य हमीभाव मिळण्याबाबत

(१०) * १२८१९ श्री.राजेश राठोड : सन्माननीय पणन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात कापसाचा हंगाम सुरु झाला असून, कापसाला योग्य हमीभाव मिळण्यासाठी कापसाची विक्री भारतीय कापूस महामंडळालाच (सीसीआय)

करावी अशी कापूस उत्पादक शेतकऱ्यांनी मागणी केली आहे तसेच शासनाने कापूस पणन महासंघाची सन २०२१-२०२२ करिता भारतीय कपास निगम लि.

(CCI) यांचे उपअभिकर्ता म्हणून नियुक्ती करण्याकरिता केंद्र शासनाकडे शिफारस केलेली नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त मागणीची नोंद घेऊन शासनाने कापूस उत्पादक शेतकऱ्यांच्या कापसाला योग्य हमीभाव मिळावा यासाठी कोणत्या उपाययोजना केल्या आहेत,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, त्यानुषंगाने कापूस पणन महासंघाची उपअभिकर्ता म्हणून नियुक्ती करणेबाबत तसेच कापूस उत्पादक शेतकऱ्यांच्या मागण्या पूर्ण करण्याबाबत व कापसाला योग्य हमीभाव मिळावा यादृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येणार आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील : (१), (२) व (३) केंद्र शासनाचे मुख्य अभिकर्ता भारतीय कपास निगम लि. (C.C.I.) यांचे उपअभिकर्ता म्हणून महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादक पणन महासंघाची नियुक्ती करण्याकरिता केंद्र शासनाच्या वस्त्रोद्योग मंत्रालयास दिनांक ०८/०९/२०२१ च्या पत्रान्वये विनंती करण्यात आली आहे. तथापि, भारतीय कपास निगम लि. यांचे उपअभिकर्ता म्हणून केंद्र शासनाने राज्याच्या कापूस पणन महासंघाची अद्याप नियुक्ती केली नाही.

दर वर्षी केंद्र शासनाकडून कापसाला किमान आधारभूत दर घोषित केला जातो. चालू हंगाम २०२१-२०२२ करिता FAQ दर्जाच्या कापसासाठी केंद्र शासनाने रुपये ६०२५ प्रति क्विंटल इतका हमी दर (MSP) घोषित केला

आहे. सध्या खुल्या बाजारात कापसाचे दर हे वर नमूद केलेल्या किमान हमी दरापेक्षा जास्त आहेत. परिणामी किमान हमी दराने कापूस विक्रीकडे शेतकऱ्यांचा कल नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्य वीज नियामक मंडळाच्या वीज दर कपातीच्या आदेशाबाबत

(११) * ११९९८ श्री.अंबादास दानवे, डॉ.सुधीर तांबे, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.अभिजित वंजारी : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील तसेच औरंगाबाद जिल्ह्यातील उद्योगांसाठी वीज नियामक मंडळाने वीज दरात एक रुपया कमी करण्याचे आदेश देऊन एक वर्षाचा कालावधी होवूनही अदयाप उक्त आदेशाची अंमलबजावणी झाली नसल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने राज्य वीज नियामक मंडळाने काढलेल्या आदेशाची अंमलबजावणी करण्याच्या दृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. नितिन राऊत : (१) हे खरे नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील हलबा समाजाला जात वैधता प्रमाणपत्रासाठी येत असलेल्या अडचणीबाबत

(१२) * १२६२२ श्री.प्रवीण दटके, श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात अनुसूचित जमातीतील हलबा समाजाकरिता क्षेत्र बंधन घटनादुरुस्ती झाल्यानंतरही जात वैधता प्रमाणपत्रांसाठी अडचणी येत असल्याचे माहे डिसेंबर, २०२१ रोजी वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, क्षेत्र बंधन हटवण्याबाबतची घटनादुरुस्ती १९७६ प्रमाणे हलबा जमातीला सन १९७६ नंतरचा पुरावा गृहीत धरून जात वैधता प्रमाणपत्र देण्यात यावे, अशी मागणी लोकप्रतिनिधींनी लेखी निवेदनाद्वारे माहे जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास मा.आदिवासी विकास मंत्री यांच्याकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने हलबा समाजाच्या जात पडताळणी संदर्भातील समस्यांचे निराकरण करण्याच्यादृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. के.सी.पाडवी : (१) व (२) अशा आशयाचे निवेदन प्राप्त झाले आहे

(३) भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद ३४२ खालील महाराष्ट्र राज्यातील क्षेत्रासंबंधात दिनांक ६ सप्टेंबर, १९५० रोजीच्या राष्ट्रपतींच्या पहिल्या आदेशात आणि त्यानंतर महाराष्ट्र राज्याच्या बाबतीत संसदेने वेळोवेळी सुधारणा केलेल्या अनुसूचित जमातीच्या याद्या सूचिबद्ध केलेल्या आहेत.

महाराष्ट्रामध्ये अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग (जातीचे प्रमाणपत्र देण्याचे व त्याच्या पडताळणीचे विनियमन) अधिनियम, २००० (२००१ चा क्र.२३) लागू केलेला आहे. तसेच या अंतर्गत महाराष्ट्र अनुसूचित जमातीचे प्रमाणपत्र (देण्याचे व त्याच्या पडताळणीचे विनियमन) नियम, २००३ तयार केलेले आहेत. सदर अधिनियमातील /नियमातील तरतूदी या सर्व अनुसूचित जमातींना लागू आहेत. नियमातील तरतूदीनुसार अर्जदाराने अनुसूचित जमातीच्या अधिसूचनेच्या दिनांकापूर्वी अनुसूचित जमातीबाबत किंवा निवासाच्या सर्वसाधारण ठिकाणाबाबतचा पुरावा सादर करणे आवश्यक आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**जळकोट (जि.लातूर) येथे महावितरणचे उपविभागीय कार्यालय
सुरु करण्याबाबत**

- (१३) * ११८७६ श्री.सतिश चव्हाण, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.विक्रम काळे :
सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) जळकोट (जि.लातूर) तालुक्याची निर्मिती सन १९९९ साली करण्यात आली असून, सदर तालुका शैक्षणिक, कृषी व उद्योग/व्यापारात अग्रेसर असून तसेच तालुक्याच्या निर्मितीस २३ वर्षांचा कालावधी होवूनही जळकोट येथे अद्याप महावितरणचे उपविभागीय कार्यालय स्थापन करण्यात आलेले नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, महावितरणचे उपविभागीय कार्यालय जळकोट येथे नसल्यामुळे शेतकरी, व्यापारी यांना निविदा व देयक दुरुस्ती इ. कामांसाठी शिरूर ताजबंद येथे जावे लागत असल्यामुळे गावकऱ्यांची गैरसोय होत असून त्यांना आर्थिक अडचणींनाही सामोरे जावे लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, महावितरणचे उपविभागीय कार्यालय जळकोट (जि.लातूर) येथे सुरु करणेसाठीचा प्रस्ताव संबंधित विभागाने वरीष्ठ कार्यालयाकडे पाठवला असून उक्त प्रस्ताव अद्यापही प्रलंबित आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून जळकोट (जि.लातूर) येथे महावितरणचे उपविभागीय कार्यालय तातडीने सुरु करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. नितिन राऊत : (१) हे खरे आहे.

जळकोट तालुक्यातील शिरूर ताजबंद येथे महावितरणचे उपविभागीय कार्यालय कार्यरत आहे.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

(३) हे खरे नाही.

ग्रामीण उपविभागीय कार्यालय विभाजनाकरिता ६०,००० इतकी वीज ग्राहक संख्या व ग्रामीण उपविभागीय कार्यालये निर्मितीसाठी किमान ३०,००० इतकी वीज ग्राहक संख्या असणे आवश्यक आहे. नवीन उपविभागीय कार्यालय निर्माण करण्याकरिताचा निकष, जळकोट उपविभागीय कार्यालय सद्यःस्थितीत पूर्ण करत नसल्याचा निष्कर्ष महावितरणने काढला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्य शासकीय सेवेतील इतर मागासवर्गीयांची

रिक्त पदे भरण्याबाबत

(१४) * १२०५४ श्री.विलास पोतनीस : सन्माननीय इतर मागास बहुजन कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य शासनाच्या सेवेत इतर मागासवर्गीयांची गट 'अ' ते गट 'ड' या संवर्गातील एकूण १ लाख ९२ हजार ७१८ पदे मंजूर असून, त्यापैकी ३९ हजार १८० पदे सद्यःस्थितीत रिक्त असल्याची बाब दिनांक ८ जानेवारी, २०२२ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, इतर मागासवर्ग बहुजन कल्याण विभागासाठी ८०८ पदे मंजूर केली असून त्यापैकी अनेक पदे रिक्त आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने राज्य शासनाच्या सेवेतील इतर मागासवर्गीयांची गट 'अ' ते 'ड' या संवर्गातील तसेच इतर मागासवर्ग बहुजन कल्याण विभागातील रिक्त पदे तातडीने भरण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विजय वडेटीवार : (१) अंशतः खरे आहे. राज्य शासकीय सेवेतील (शासकीय व जिल्हापरिषदा कर्मचारी) सर्व संवर्गातील गट अ ते ड मधील दिनांक ३१/१२/२०१९ अखेर एकूण १०,९९,१०४ पदे मंजूर असून एकूण २,००,१९३ पदे रिक्त आहेत.

(२) अंशतः खरे आहे. शासन निर्णय, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग, दिनांक १४/०१/२०२१ अन्वये विभागाच्या क्षेत्रिय कार्यालयांच्या आस्थापनेवरील एकूण ८०८ पदांचा सुधारीत आकृतिबंध मंजूर करण्यात आला आहे. तसेच, यापुर्वी मंजूर करण्यात आलेल्या 'प्रकल्प अधिकारी' संवर्गातील १३ पदांचा समावेश सुधारीत आकृतिबंधामध्ये करण्याबाबतची कार्यवाही सुरु आहे. मंजूर आकृतिबंधानुसार संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय, पुणे या कार्यालयासाठी एकूण ६९ पदे मंजूर असून पैकी नियमित स्वरूपातील एकूण ५९ पदे व बाह्यस्त्रोताद्वारे १० पदे मंजूर करण्यात आली आहेत. सद्यःस्थितीत २६ पदे भरण्यात आली असून उर्वरित पदे रिक्त आहेत.

तसेच, प्रादेशिक उपसंचालक कार्यालयांसाठी एकूण ११९ पदे, जिल्हा स्तरावरील सहायक संचालक कार्यालयांसाठी एकूण ६१२ पदे मंजूर असून सदरहू कार्यालये नव्याने सुरु करण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे. राज्य मागासवर्ग आयोगास एकूण ०८ पदे मंजूर असून २ पदे रिक्त आहेत.

मंजूर आकृतिबंधातील एकूण ८०८ मंजूर पदांपैकी २९४ पदे सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाकडून इतर मागास बहुजन कल्याण विभागाकडे वर्ग होणार आहेत.

(३) राज्य शासनाच्या प्रत्येक मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागांकडून त्यांच्या अधिपत्याखालील कार्यालयातील रिक्त पदांचा आढावा घेण्यात येतो व वित्त विभागाच्या पदभरतीचे धोरण विचारात घेऊन ही पदे भरण्यासाठी महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाकडे मागणीपत्र पाठविले जाते आणि जी पदे जिल्हा निवडसमितीच्या/ प्रादेशिक व राज्यस्तरीय निवड समित्यांच्या अखत्यारितील आहेत, ती पदे भरण्याकरिता संबंधित विभागांकडून जिल्हा निवड समिती/ प्रादेशिक व राज्यस्तरीय निवडसमित्यांना सूचित केले जाते.

इतर मागास बहुजन कल्याण विभागाच्या मंजूर आकृतिबंधानुसार पदभरतीसाठी सेवाप्रवेश नियमाचा मसूदा सामान्य प्रशासन विभागाच्या मान्यतेसाठी सादर करण्यात आला असून सेवाप्रवेश नियम तयार होऊन नियमित पदभरती होईपर्यंत मंजूर पदे प्रतिनियुक्तीने तसेच बाह्यस्त्रोताद्वारे भरण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे कोळकेवाडी व कॉडफणसवणे (ता.चिपळूण, जि.रत्नागिरी) येथील
प्रकल्पग्रस्तांना पर्यायी जमीन मिळण्याबाबत**

- (१५) * ११८५५ श्री.सदाशिव खोत : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) मौजे कोळकेवाडी व कॉडफणसवणे (ता.चिपळूण, जि.रत्नागिरी) येथील अनुक्रमे ३५५ व ६८ असे एकूण ४२३ प्रकल्पग्रस्त कोयना जलविद्युत प्रकल्पाच्या चौथ्या टप्प्यामुळे बाधित झाले आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर प्रकल्पग्रस्तांना पर्यायी जमीन मिळावी अशी शासनाकडे मागणी करूनही, प्रकल्पग्रस्तांना पर्यायी जमीन मिळालेली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, चौकशीच्या अनुषंगाने सदरहू कोयना जलविद्युत प्रकल्पामुळे बाधित झालेल्या प्रकल्पग्रस्तांना पर्यायी जमीन तातडीने उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विजय वडेट्टीवार : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) व (३) कोयना जलविद्युत प्रकल्प टप्पा क्र.४ मधील प्रकल्पग्रस्तांचे आर्थिक पुनर्वसन दिनांक ०४/०१/१९९६ व दिनांक ०९/१२/१९९७ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार करण्यात आले आहे. प्रकल्पग्रस्तांनी सन २०१८ पुर्वी जमिनीची मागणी केल्याचे दिसून येत नाही. तदनंतर प्रकल्पबाधित शेतकऱ्यांनी पर्यायी जमीन मिळण्याबाबतची मागणी सन २०१८ पासून केलेली आहे.

त्यानुसार कोयना जलविद्युत प्रकल्प टप्पा क्र.४ मधील प्रकल्पग्रस्तांना पर्यायी जमीन देण्यासंदर्भात मार्गदर्शनपर प्रस्ताव विभागीय आयुक्त, कोकण यांच्या कार्यालयामार्फत शासनास प्राप्त झालेला आहे. सदर प्रस्तावाच्या अनुषंगाने नियमानुसार कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मराठी विश्वकोष निर्मिती मंडळाच्या लेखकांचे मानधन
थकित असल्याबाबत**

(१६) * ११९७३ श्री.अमोल मिटकरी, श्री.शशिकांत शिंदे, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.संजय दौंड, श्री.अरुण लाड : सन्माननीय मराठी भाषा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मराठी विश्वकोष निर्मिती मंडळासाठी नोंदी लिहिणाऱ्या लेखकांना मिळणाऱ्या मानधनात अनियमितता असून, अनेक लेखकांना गत वर्षापासून मानधनच मिळाले नसल्याचे दिनांक ३० डिसेंबर, २०२१ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, त्यासंदर्भातील नोंदी कमीतकमी सातशे व जास्तीत जास्त दोन ते अडीच हजार शब्दांपर्यंत असून, एका नोंदीसाठी लेखकाला २ रुपये दिले जात असूनही, लेखकांच्या नोंदी प्रसिध्द होत नसल्याच्या तक्रारी संबंधित लेखकांनी केल्या असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, यापूर्वीच्या कार्यपध्दतीनुसार, लेखन व लेखकांच्या नोंदी समन्वयकांनी तपासून झाल्यावर विद्याव्यासंगीकडे पाठविल्या जात असून त्यांच्या मान्यतेनंतरच नोंदी प्रसिध्दीसाठी पाठविल्या जात असत, परंतु मराठी विश्वकोष निर्मिती मंडळाच्या नवीन धोरणानुसार या पध्दतीत व्यत्यय आला असल्याचे माहे डिसेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने लेखकांना प्रलंबित मानधन मिळण्याबाबत तसेच त्यांच्या नोंदी प्रसिध्द करून व मराठी विश्वकोष निर्मिती मंडळाच्या नवीन धोरणात सुधारणा करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देसाई : (१) अंशतः खरे आहे.

वित्त विभागाच्या, क्र. संकीर्ण २०२०/ प्र.क्र. ६/२०/कोषा-प्रशा-५, दिनांक १२/११/२०२१ च्या शासन निर्णयानुसार कार्यालयात सादर होणाऱ्या देयकांची प्रदाने त्रयस्थ अदाता (मागणीदार, पुरवठादार, कंत्राटदार, अनुदान प्राप्त संस्था, कर्मचारी किंवा शासनाच्या विविध योजनांचे लाभार्थी) यांच्या बँक खात्यात थेट करण्याबाबत आदेशित केले आहे. त्यानुसार संबंधित लेखक-समीक्षकांचे बँक तपशील प्राप्त करण्याबाबतची कार्यवाही करण्यात येत आहे. संबंधित लेखक-समीक्षकांचे बँक तपशील प्राप्त झाल्यावर अधिदान व लेखा कार्यालयात त्यांची अदाता नोंदणी करण्याची कार्यवाही करण्यात येईल व त्यानंतरच नोंदींच्या तपशीलानुसार संबंधितांच्या बँक खात्यात रक्कम थेट जमा करण्याची कार्यवाही महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळाकडून करण्यात येईल.

(२) विश्वकोश हा प्रादेशिक भाषेत आहे. पण त्याचा दर्जा आंतरराष्ट्रीय असला पाहिजे. संकेतस्थळावर प्रकाशित करावयाच्या नोंदींमध्ये एकवाक्यता असणे, तसेच नोंदींची संख्या वाढविताना गुणात्मकतेचाही विचार करणे आवश्यक आहे. त्यामुळे ज्ञानमंडळाकडून आलेल्या नोंदी या दृष्टीने पुन्हा तपासण्यात येत असल्याने नोंदी प्रकाशित करण्याची प्रक्रिया मंदावल्यासारखी वाटते.

(३) केवळ नोंदींच्या संख्येला महत्व न देता, नोंदीची अचुकता, गुणवत्ता व विश्वासार्हता या गोष्टींना महत्व देऊन ज्ञानमंडळांच्या नोंदींचे कार्यालयीन पातळीवर संपादन करण्यात येत आहे. त्यामुळे स्वाभाविकपणे नोंदी प्रसारित करण्याची प्रक्रिया थोडी मंदावली आहे.

(४) सादरचे प्रलंबित मानधनाचे देयक अधिदान व लेखाधिकारी कार्यालयामध्ये सादर करण्याची कार्यवाही सुरू आहे. नोंदी संपादित होऊन संकेतस्थळावर प्रसारित झाल्या की संबंधितांचे मानधन प्रथेप्रमाणे देण्यात येईल. ते लवकरात लवकर देण्याची कार्यवाही महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळाकडून करण्यात येईल.

(५) कोविड-१९ या साथीच्या रोगाच्या प्रादूर्भावामुळे कार्यालयीन मर्यादित उपस्थिती, सार्वजनिक वाहतूक व्यवस्था, अनुदान यावर निर्बंध असल्याने काही अंशी विलंब झाला तरीही शक्य तेवढी देयके अदा करण्यात आलेली आहेत.

लेखक, समीक्षकांकडून प्राप्त झालेल्या नोंदी तपासण्याची कार्यवाही चालू आहे. तपासणीअंती नोंदी प्रकाशित झाल्यानंतर उर्वरित प्रलंबित देयके संबंधितांना अदा करण्यात येतील.

**चिंचोली (जि.सोलापूर) येथील एमआयडीसीमधील भूखंडधारकांनी
नवीन उद्योग सुरु करण्याबाबत**

(१७) * १२८२३ श्री.रणजितसिंह मोहिते-पाटील : सन्माननीय उद्योग मंत्री
पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) चिंचोली (जि.सोलापूर) येथील एमआयडीसीमध्ये २५० एकर जागा शिल्लक असून काही उद्योजकांनी नवीन उद्योग सुरु करण्यासाठी जागा घेऊन ठेवली आहे परंतु, सदर जागेवर उद्योग सुरु केलेले नाहीत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, एमआयडीसीमध्ये भूखंडधारकांना उद्योग सुरु करण्यासाठी ३ ते ५ वर्षांसाठी मुदत दिली जाते परंतु, चिंचोली (जि.सोलापूर) एमआयडीसी मधील भूखंडधारकांची ३ ते ५ वर्षांची मुदत समाप्त झाली असून १२० भूखंडधारकांनी सदर जागेवर उद्योग सुरु केलेले नाहीत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने एमआयडीसीमध्ये विहित मुदतीमध्ये उद्योग सुरु न करणाऱ्या भूखंडधारकांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देसाई : (१) होय, हे अंशतः खरे आहे.

सद्यःस्थितीत चिंचोली औद्योगिक क्षेत्रामध्ये २०० एकर जागा वाटपास शिल्लक आहे. तथापि, सदर जागेमध्ये भूखंड आरेखनाची कार्यवाही सुरु असून आरेखनाची कार्यवाही पूर्ण झाल्यानंतर मऔवि महामंडळाच्या प्रचलित धोरणानुसार सदरचे भूखंड ई-निविदा व प्राधान्य सदराखाली वाटपाची कार्यवाही करण्यात येईल.

(२) होय, हे अंशतः खरे आहे.

चिंचोली औद्योगिक क्षेत्रामध्ये विहित कालावधी संपलेल्या १२६ भूखंडधारकांना भूखंड विक्रीत न केल्याने मऔवि महामंडळाच्या नियमानुसार कारणे दाखवा नोटीस देण्यात आलेल्या आहेत.

कोविड-१९ च्या प्रादुर्भावाचा विचार करता, अंतिम संधी म्हणून प्रचलित मुदतवाढ धोरणानुसार मार्च, २०२० ते आजमितीस ७२ भूखंडधारकांना मुदतवाढ देण्यात आलेली आहे.

(३) विकास कालावधी संपलेल्या १२६ भूखंडापैकी ४४ भूखंड महामंडळाच्या ताब्यात परत काढून घेण्यात आले आहेत. उर्वरित भूखंडधारक हे महामंडळाच्या प्रचलित मुदतवाढ धोरणामध्ये पात्र ठरत असल्यास योग्य ते प्रस्ताव घेऊन मुदतवाढ देण्याची कार्यवाही चालू आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांची भाषणे व साहित्य यांचे
ग्रंथ प्रकाशित करण्याबाबत**

(१८) * १२०१९ श्री.अरुण लाड : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या साहित्याला मोठ्या प्रमाणात मागणी असून डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे लेखन व भाषणांच्या खंडांच्या ९ लाख प्रती छापण्याचे शासनाने ठरविले असून त्यासाठी ३७४ मे. टन इतका कागद खरेदी करण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, गत ४ वर्षांत केवळ ३३ हजार ग्रंथांची छपाई पूर्ण करण्यात आली असून, मागणी तसा पुरवठा या तत्वावर प्रती छापण्यात येत असल्याने खरेदी केलेला कागद वापराविना पडून आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शासकीय मुद्रणालयातील यंत्रे जुनी झाली असल्याने तसेच अपुऱ्या कर्मचारीवृंदामुळे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या साहित्यांचे व भाषणांचे ग्रंथ छापण्यास विलंब होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांची भाषणे तसेच त्यांनी लिहिलेले इतर साहित्य यांचे ग्रंथ प्रकाशित करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.सुभाष देसाई : (१) होय.

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर चरित्र साधने प्रकाशन समिती, मुंबई यांचेमार्फत लेखन व भाषणे खंड क्र.१, ५, ९, ११, १६, १७ (भाग-१ इंग्रजी), १८ (भाग-१), १८ (भाग-२), १८ (भाग-३) मराठी प्रत्येकी १ लाख प्रमाणे ९ खंडांच्या ९ लाख प्रती पुनर्मुद्रण छपाईबाबत दिनांक २९/१२/२०१६ रोजी कळविले आहे. परंतु मागणी पत्रातील खंडांच्या छपाईची पूर्तता प्रत्येकी २५,००० प्रतींच्या टप्प्याने छपाई करण्याचे कळविले आहे. समितीने दिलेल्या सुचनेनुसार व शासकीय मुद्रणालयातील कागद साठा ठेवण्याकरिता असणाऱ्या मर्यादित जागेनुसार २५,००० प्रतीप्रमाणे एकूण ९ खंडांच्या २,२५,००० प्रतीसाठी रुपये ३,३०,११,९३३/- इतक्या रकमेचा ३७४ मे.टन कागद खरेदी करण्यात आला आहे. डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर खंड क्र. क्र.१, ५, ९, ११, १६, १७ (भाग-१ इंग्रजी), १८ (भाग-१), १८ (भाग-२), १८ (भाग-३) मराठी यांची एकूण १,२८,८१७ प्रतींची छपाई करण्यात आली आहे. याकरिता १२६.६६ मे.टन कागद वापरण्यात आला असून उर्वरित २४७.४४ मे.टन कागद शासकीय मुद्रणालयामध्ये सुस्थितीत ठेवण्यात आला आहे

(२) नाही.

समितीने दिलेल्या सुचनेनुसार गत ४ वर्षात डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर खंड क्र.१, ५, ९, ११, १६, १७ (भाग-१ इंग्रजी), १८ (भाग-१), १८ (भाग-२), १८ (भाग-३) मराठी या ग्रंथांच्या छपाईकरिता व शासकीय मुद्रणालयातील कागद साठा ठेवण्याकरिता असणाऱ्या मर्यादित जागेनुसार २५,००० प्रतीप्रमाणे एकूण ९ खंडांच्या २,२५,००० प्रतीसाठी रुपये ३,३०,११,९३३/- इतक्या रकमेचा ३७४ मे.टन कागद खरेदी करण्यात आला. त्यानुसार उपरोक्त नमूद ग्रंथांच्या एकूण १,२८,८१७ प्रतींची छपाई करण्यात आली आहे. त्याकरिता १२६.६६ मे.टन कागद वापरण्यात आला व उर्वरित २४७.४४ मे.टन कागद मुद्रणालयात सुस्थितीत जतन केला आहे.

(३) नाही.

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर चरित्र प्रकाशन समितीकडून अंतिम मान्यता झालेले खंड व पुस्तके विक्रीसाठी राज्यातील सर्व शासकीय ग्रंथागारात उपलब्ध आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर चरित्र प्रकाशन समितीने छपाईस अंतिम मान्यता दिलेल्या खंडाच्या प्रती जनतेस उपलब्ध करून देण्यात आले आहेत. तसेच जनतेच्या मागणीनुसार सर्व शासकीय ग्रंथागारात वेळोवेळी "मागणी तसा पुरवठा" या तत्वावर प्रती उपलब्ध करून देण्यात येत आहेत. मागील ४ वर्षात (२०१६-२०२१) डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या रायटिंग्ज अँड स्पीचेसच्या साहित्याच्या १ ते ९ खंडाच्या एकूण १,२८,८१७ प्रतीची छपाई करण्यात आली असून शासकीय ग्रंथागार मुंबई, पुणे, नागपूर, कोल्हापूर व औरंगाबाद येथे ४८६५४ इतक्या प्रती विक्री करण्यात आल्या आहेत. तसेच सन २०२१ पर्यंत २२८२५ प्रती पुस्तक स्वरूपात व ५७३३८ प्रती या बांधणी स्वरूपात शिल्लक आहेत. तसेच उर्वरित प्रतीची "मागणी तसा पुरवठा" या तत्वावर शासकीय ग्रंथागारात उपलब्ध करून देण्यात येतात. अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलन, नाशिक येथे तीन दिवस झालेल्या आणि चैत्यभूमी दादर, मुंबई येथे दिनांक ६ डिसेंबर, २०२१ रोजीच्या प्रदर्शनामध्ये डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर चरित्र प्रकाशन समितीकडून अंतिम मान्यता झालेल्या खंडांची विक्री करण्यात आली आहे. नाशिक येथे १०१८ खंडांची व चैत्यभूमी, दादर येथे ९९९ खंडांची विक्री झालेली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

कोकणात आपती व्यवस्थापन कार्यक्रम राबविण्याबाबत

(१९) * १३४४४ अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.प्रसाद लाड, डॉ.परिणय फुके : सन्माननीय आपती व्यवस्थापन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नैसर्गिक आपत्ती आणि चक्रीवादळामुळे कोकण जिल्ह्यातील किनारपट्टी भागातील होणारे आर्थिक नुकसान कमी करण्याबरोबरच जीवितहानी टाळण्यासाठी कोकण आपत्ती व्यवस्थापन कार्यक्रम राबविण्याचा महत्त्वपूर्ण निर्णय माहे सप्टेंबर, २०२१ मध्ये राज्य मंत्रिमंडळाने घेतला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या प्रकल्पासाठी रुपये ३२०० कोटींची तरतूद केली असून ४ वर्षांत टप्प्याटप्प्याने हा निधी खर्च केला जाणार आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर उपाययोजनांची अंमलबजावणी करण्यास सुरुवात झाली नसल्याचे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने प्रकल्पास तातडीने निधी मंजूर करून कोकणातील सर्व जिल्ह्यात कोकण आपत्ती व्यवस्थापन कार्यक्रमाची सुरुवात करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विजय वडेटीवार : (१) व (२) होय, हे खरे आहे.

(३) व (४) १५ व्या वित्त आयोगाच्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार आपत्ती सौम्यीकरणासाठी प्राप्त होणाऱ्या निधीतून रुपये २००० कोटी व राज्य योजनेतून रुपये १२०० कोटी असे एकूण रुपये ३२०० कोटी ४ वर्षांच्या कालावधीत उपलब्ध करून देण्यात येणार आहे.

सदर प्रकल्पातील कामे गुणवत्तेसह व विहित कालावधीत पूर्ण होण्यासाठी केंद्र व राज्य शासनाच्या १०० % मालकीच्या कंपन्यांना सूचिबद्ध करून कामाचे वाटप करण्याबाबतची कार्यपध्दती निश्चित करण्याबाबत कार्यवाही करण्यात येत आहे.

सन २०२२-२०२३ या वार्षिक योजनेत राज्य योजनेतून प्राप्त झालेल्या नियतव्ययातून यासाठी तरतूद करण्यात आली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**गोरेगाव (पूर्व), मुंबई येथील नवयुग को.ऑप.हौ.सोसायटीच्या
पदाधिकाऱ्यांविरुद्ध कारवाई करण्याबाबत**

(२०) * १३३८६ श्री.रमेश कराड : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गोरेगाव (पूर्व), मुंबई येथील नवयुग को.ऑप.हौ.सोसायटीच्या पदाधिकाऱ्यांविरुद्ध सदनिकाधारकांनी उपनिबंधक सहकारी संस्था, पी.विभाग, मुंबई यांच्याकडे माहे जानेवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान तक्रार दाखल केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सन २०१९ मध्ये सदर सोसायटीच्या सदनिका क्रमांक अ/४०७ मध्ये छत कोसळण्याची घटना घडली असून, संस्थेचे उपविधी, २०१४ मधील कलम १५८(अ)(१७) नुसार सदर घरातील वृद्ध महिलेने छत दुरुस्त करण्याबाबत सोसायटीकडे तक्रार अर्जाद्वारे तसेच वार्षिक सर्वसाधारण सभेमध्ये मागणी करुनही सोसायटीच्या पदाधिकाऱ्यांनी कार्यवाही केली नसल्यामुळे, सदर सदनिकेचे छत कोसळून जीवितहानी होण्याची शक्यता निर्माण झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपनिबंधक, सहकारी संस्था, पी. विभाग, मुंबई यांनी दिनांक २८ जानेवारी, २०२२ रोजीच्या पत्रान्वये सदर सोसायटीच्या पदाधिकाऱ्यांना सदनिकेच्या छताची दुरुस्ती करुन देण्याबाबत आदेश पारित करुनही कोणतीही कार्यवाही करण्यात आलेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त सोसायटीचे अंदाजे वार्षिक उत्पन्न रुपये १९ लाख एवढे असून सोसायटीच्या पदाधिकाऱ्यांनी बनावट देयके तसेच अवास्तव खर्च झाल्याचे दाखवून गैरव्यवहार केला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने आर्थिक गैरव्यवहार करणाऱ्या नवयुग को.ऑप.हौ.सोसायटीच्या पदाधिकाऱ्यांवर कारवाई करुन तक्रारदार महिलेच्या घरातील छत तातडीने दुरुस्त करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील : (१) होय.

(२) अंशतः खरे आहे.

(३) नाही.

(४) नाही. अशा प्रकारची तक्रार अद्याप प्राप्त झालेली नाही.

(५) सदर गृहनिर्माण संस्थेच्या व्यवस्थापक समितीला याप्रकरणी तातडीने कार्यवाही करण्याचे निर्देश देण्यात आले असून, संस्थेने याप्रकरणी प्राधान्याने काम करण्याचा निर्णय घेतला आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात रमाई आवास व प्रधानमंत्री आवास योजनेतर्गत देण्यात येणाऱ्या अनुदानात तफावत असल्याबाबत

(२१) * १३४०७ श्री.नागोराव गाणार, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.रामदास आंबटकर, डॉ.परिणय फुके, श्री.प्रवीण दटके, श्री.रमेश कराड, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.महादेव जानकर : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात रमाई आवास योजना व प्रधानमंत्री आवास योजना या योजनेतर्गत शहरी व ग्रामीण भागांमध्ये देण्यात येणाऱ्या अनुदानात तफावत असल्याची बाब माहे जानेवारी, २०२२ च्या शेवटच्या सप्ताहात वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शहरी व ग्रामीण भागांमध्ये घरांचे बांधकाम करण्यासाठी येणारा खर्च समान असून, घरकुल योजनेच्या अनुदानात वाढ करण्याची मागणी अकोला जिल्ह्यातील विविध गावांमधील सरपंचांनी सभापती व गटविकास अधिकारी यांच्यामार्फत मा.मुख्यमंत्री महोदयांना निवेदनाद्वारे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर निवेदनाच्या अनुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.धनंजय मुंडे : (१) हे खरे आहे.

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन निर्णय दिनांक ०७/०१/२०१७ अन्वये रमाई आवास योजना (ग्रामीण) व रमाई आवास योजना (शहरी) या योजनांचे अनुदानात प्रधानमंत्री आवास योजना (ग्रामीण व शहरी) या योजनेच्या धर्तीवर सुधारणा करण्यात आली आहे. त्यानुसार ग्रामीण (सर्वसाधारण क्षेत्र) करीता १.२० लक्ष, ग्रामीण (डोंगराळ/नक्षलग्रस्त क्षेत्र)-१.३० लक्ष व शहरी क्षेत्राकरिता २.५० लक्ष (महानगरपालिका लाभार्थी हिस्सा १०% तर नगरपालिका/ नगरपरिषद/ नगरपंचायत लाभार्थी हिस्सा ७.५%) असे अनुदान निश्चित करण्यात आलेले आहे.

(२) हे खरे नाही.

याबाबत प्रादेशिक उपायुक्त, समाज कल्याण, अमरावती यांनी प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, अकोला यांचेसोबत चर्चा केली असता, सदरचे निवेदन गटविकास अधिकारी, पंचायत समितीस पाठविण्यात आले नसल्याचे कळविले आहे. तसेच, सदरचे निवेदन सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण, अकोला यांच्या कार्यालयास देखील प्राप्त नसल्याचे कळविले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**उसर (ता.अलिबाग, जि.रायगड) परिसरातील प्रकल्पग्रस्त व
स्थानिकांना नोकरीत सामावून घेण्याबाबत**

(२२) * १२१५९ श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) उसर (ता.अलिबाग, जि.रायगड) परिसरातील शेतकऱ्यांच्या शेकडो एकर जमिनी गेल इंडिया कंपनीसाठी सन १९८४ मध्ये तुटपुंज्या स्वरूपात मोबदला देवून संपादित करण्यात आल्या आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, गेल कंपनीने २४७ शेतकऱ्यांना प्रकल्पग्रस्त असल्याचे प्रमाणपत्र देवून त्यापैकी २३ जणांनाच कायमस्वरूपी नोकऱ्या दिल्या असून अद्याप अनेक प्रकल्पग्रस्त नोकरीपासून वंचित राहिले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, गेल इंडिया कंपनी बंद झाली असून तेथे नव्याने पॉलिमेकर ही बॅग उत्पादन करणारी कंपनी अस्तित्वात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, पॉलिमेकर या कंपनीत प्रकल्पग्रस्त व स्थानिकांना नोकरीत सामावून घेण्याबाबत कंपनी प्रशासनाला शेतकऱ्यांनी वारंवार निवेदने दिली असतानाही कंपनी प्रशासनातर्फे प्रकल्पग्रस्त शेतकऱ्यांना नोकरीत सामावून न घेता रोजगार विभागामार्फत सदर भरती करण्यात येणार आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने भूमिहीन व रोजगारापासून वंचित झालेल्या प्रकल्पग्रस्त शेतकऱ्यांना व स्थानिकांना नोकरीत समावून घेण्याच्या दृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे ?

श्री.सुभाष देसाई : (१) हे खरे नाही.

उसर औद्योगिक क्षेत्रासाठी मौजे-मल्याण, कुणे, वळवली, खानाव, उसर, देवगड, अदोशी, घोटवडे, वावे येथील २१७.१८८ हे. आर. जमीन दिनांक १०/०४/१९८१ रोजी अधिसूचित करण्यात येवून विशेष भूसंपादन अधिकारी, अलिबाग यांचेमार्फत संपादित करण्यात आली. सदर संपादनापोटी बाजारभावानुसार प्रति हेक्टरी रुपये १,२०,०००/- एवढा मोबदला शेतकऱ्यांना देण्यात आला. सदर मोबदला बाजारभावानुसार योग्य होता. यापैकी १३० हे. क्षेत्र दिनांक ०१/०१/१९९५ रोजी ९५ वर्षे भाडेपट्टा कराराने तर, ५९.८९ हे. आर. क्षेत्र विस्तारिकरणासाठी दिनांक २८/०१/२०२२ रोजी मे.गेल इंडिया लि. यांना वाटप करण्यात आले आहे.

(२) मे.गेल इंडिया लि. यांचेसाठी जमिनीचे संपादन झाल्यानंतर महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाने प्रमाणित केल्यावर, प्रकल्पग्रस्त शेतकऱ्यांना जिल्हाधिकारी कार्यालयामार्फत, प्रकल्पग्रस्त प्रमाणपत्र देण्यात आले आहे. कंपनी व महामंडळासोबत झालेल्या प्राथमिक करारनाम्यामध्ये प्रकल्पग्रस्त/स्थानिकांना त्यांच्या शैक्षणिक पात्रतेनुसार नोकरीत प्राधान्य देण्याची तरतूद आहे. यासंदर्भात कंपनीने कळविले आहे की, त्यांच्या कंपनीत केंद्र शासनाने निश्चित केलेल्या भरती प्रक्रियेनुसार, पारदर्शी पध्दतीने कर्मचाऱ्यांची भरती

करण्यात येते. त्यानुसार, त्यात पात्रतेनुसार स्थानिक लोकांचीही निवड करण्यात आलेली आहे. उपलब्ध अभिलेखानुसार एकूण २६ स्थानिक प्रकल्पग्रस्त/ शेतकरी यांची नियुक्ती करण्यात आली होती. त्यापैकी ३ कर्मचारी निवृत्त झाले आहेत.

(३) व (४) मे.गेल इंडिया लि. उसर येथील घटक जुलै-२०१५ पासून, अपुरा गॅस पुरवठा या कारणाने, एलपीजी संयंत्र उत्पादन बंद करण्यात आले आहे. तथापि, भारत सरकारकडून राष्ट्रीय प्रगती व स्थानिक विकास या कारणाकरिता एलपीजी संयंत्र ऐवजी पेट्रोकेमिकल संयंत्र सुरु करण्याचा निर्णय घेण्यात आला असून त्याची सन-२०२१ पासून सुरुवात करण्यात आली आहे. येथे पॉलिमेकर ही बॅग उत्पादन करणारी कंपनी अस्तित्वात नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील अनुसूचित जमातीचे विद्यार्थी इंग्रजी माध्यमांच्या शाळांच्या शिक्षणापासून वंचित असल्याबाबत

(२३) * १३०५२ श्री.अभिजित वंजारी : तारांकित प्रश्न क्रमांक ६९९७ ला दिनांक ५ मार्च, २०२१ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील अनुसूचित जमातींच्या विद्यार्थ्यांना इंग्रजी माध्यमांच्या नामांकित निवासी शाळांमध्ये इयत्ता पहिली ते इयत्ता बारावीपर्यंत शिक्षण देणे ही योजना शासन निर्णय दिनांक २८ ऑगस्ट, २००९ अन्वये सन २००९-२०११ या शैक्षणिक वर्षापासून सुरु करण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर योजनेतर्गत आदिवासी विकास विभागाच्या ठाणे, नाशिक, अमरावती व नागपूर या चारही अपर आयुक्त कार्यक्षेत्रातील प्रवेशित अनुसूचित जमातींच्या विद्यार्थ्यांच्या इंग्रजी माध्यमांच्या खाजगी कायमस्वरूपी विनाअनुदानित तत्वावर असलेल्या शाळांना शासन निर्णय दिनांक १८ मे, २०१८ मधील निकषांच्या आधारे गुणांकन करून प्राप्त गुणानुसार शुल्क निर्धारित करण्यात आले होते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर योजनेद्वारे अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना दर्जेदार शिक्षण मिळत असून, अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांकडून उत्स्फूर्त प्रतिसादही मिळाला होता परंतु, गत दोन वर्षांपासून सदर योजना बंद असल्यामुळे अनुसूचित जमातीचे विद्यार्थी सदर योजनेपासून वंचित आहेत तसेच उक्त इंग्रजी माध्यमाच्या नामांकित निवासी शाळांचे लेखापरीक्षण करण्यात आलेले नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदर निवासी शाळा पुन्हा सुरु करण्याबाबतचा निर्णय घेवून त्यासाठी लागणाऱ्या निधीची तरतूद करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. के.सी.पाडवी : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३) अंशतः खरे आहे.

“कोविड-१९” या संसर्गजन्य साथीच्या प्रादुर्भावामुळे नामांकित निवासी शाळांमध्ये इयत्ता १ ली व इयत्ता २ री मध्ये नव्याने विद्यार्थी प्रवेशित करण्यास तसेच नव्याने नामांकित शाळा निवडीस सन २०२०-२०२१ या एक शैक्षणिक वर्षापुरती स्थगिती देण्यात आली होती.

“कोविड-१९” या संसर्गजन्य साथीच्या प्रादुर्भावामुळे शालेय शिक्षण विभागाने निर्गमित केलेल्या विविध परिपत्रकानुसार नामांकित निवासी इंग्रजी शाळांमध्ये प्रवेशित असलेल्या अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना ऑनलाईन पध्दतीने तसेच ऑफलाईन पध्दतीने शिक्षण देण्यात आले आहे.

सन २०१९-२०२० मध्ये मंजूर एकूण १७२ नामांकित निवासी शाळांपैकी १२८ नामांकित निवासी शाळांचे लेखापरीक्षण करण्यात आले असून कोविड -१९ या रोगाच्या महामारीमुळे ४५ नामांकित शाळांचे लेखापरीक्षण करण्यात येत आहे.

(४) अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना इंग्रजी माध्यमाच्या नामांकित निवासी शाळांमध्ये योजना सुरु असून सन २०२१-२०२२ करिता योजनेसाठी रुपये ३७०.०० कोटी इतकी तरतूद करण्यात आली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यामधील दोन साखर कारखान्यांतील २० किलोमीटर अंतराची
अट शिथिल करण्याबाबत**

(२४) * ११८५९ श्री.सदाशिव खोत, श्री.गोपिचंद पडळकर : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) साखर कारखानदारीमध्ये पारदर्शकता यावी यासाठी दोन साखर कारखान्यांमधील २० किलोमीटर अंतराची अट शिथिल करण्याची मागणी राज्यातील शेतकरी व अनेक शेतकरी संघटना मागील काही वर्षांपासून करित आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त मागणीच्या अनुषंगाने दोन साखर कारखान्यांमधील २० कि.मी. च्या अंतराची अट शिथिल करण्याबाबत शासनाची भूमिका काय आहे,

(३) असल्यास, राज्यातील शेतकरी ऊस ज्या कारखान्याला देतात त्या कारखान्यांकडून त्यांना सभासदत्व देण्यात येत नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने २० कि.मी. च्या अंतराची अट शिथिल करण्याबाबत तसेच शेतकऱ्यांना साखर कारखान्याचे सभासदत्व मिळावे यादृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील : (१) होय. अंशतः खरे आहे.

श्री.रघुनाथ (दादा) रामचंद्र पाटील, प्रदेशाध्यक्ष, शेतकरी संघटना यांनी अशी मागणी केली आहे.

(२) महाराष्ट्र शासन अधिसूचना दिनांक ०३/१२/२०११ नुसार दोन साखर कारखान्यांमधील किमान हवाई अंतर २५ कि.मी. असून हे धोरण बदलण्याची आवश्यकता नाही.

(३) नाही.

पोटनियमाप्रमाणे सभासदत्वाच्या अटी पूर्ण करणाऱ्या शेतकऱ्यांना सहकारी साखर कारखान्याने सभासदत्व देणे बंधनकारक आहे.

(४) दोन कारखान्यांमधील हवाई अंतर २५ कि.मी. असावे हे धोरण बदलण्याची आवश्यकता नाही.

सहकारी साखर कारखान्याने शेतकऱ्यांना सभासदत्व न दिल्यास त्याबाबत संबंधित शेतकरी महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० चे कलम २२ अथवा २३ मधील तरतुदीनुसार संबंधित प्रादेशिक सहसंचालक (साखर) यांचेकडे दाद मागू शकतात.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

सोलापूर जिल्ह्यात अतिवृष्टीमुळे बाधित शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाईची मदत मिळण्याबाबत

(२५) * १३४२१ श्री.नागोराव गाणार, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, अॅड.निरंजन डावखरे, डॉ.परिणय फुके, श्री.प्रवीण दटके, श्री.रमेश कराड, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.महादेव जानकर : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात विशेषतः सोलापूर जिल्ह्यात गतवर्षी माहे सप्टेंबर आणि ऑक्टोबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान झालेल्या अतिवृष्टीमुळे नुकसान झालेल्या शेतकऱ्यांना दुसऱ्या टप्प्यात मंजूर झालेली रुपये २० कोटींची रक्कम मिळाली नसल्याची बाब माहे जानेवारी, २०२२ च्या शेवटच्या सप्ताहात वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, बार्शी, अक्कलकोट, उत्तर सोलापूर, दक्षिण सोलापूर, माढा आणि मोहळ या तालुक्यांतील शेतकऱ्यांचे अतिवृष्टीमुळे मोठ्या प्रमाणात नुकसान झाले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर नुकसानीचे पंचनामे करून या आपत्तीत बाधित झालेल्या ७९ हजार ४४० शेतकऱ्यांना शासन निकषानुसार रुपये ८० कोटी मदत देण्यासाठी जिल्हाधिकारी यांनी प्रस्ताव पाठवला होता त्यातील ७५ टक्के म्हणजेच रुपये ६० कोटी वितरित केले परंतु दुसऱ्या टप्प्यातील रुपये २० कोटी शेतकऱ्यांच्या खात्यात वर्ग झाले नाहीत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, आपत्तीग्रस्त शेतकऱ्यांना नुकसानीच्या तुलनेत देण्यात येणारी मदत अत्यंत तुटपुंजी असूनही, उक्त मदत बाधित शेतकऱ्यांना वेळेत न मिळण्याची कारणे काय आहेत,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, त्यानुषंगाने शेतकऱ्यांना देय असणारी रुपये २० कोटींची नुकसान भरपाई मिळावी यादृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विजय वडेटीवार : (१) हे खरे नाही.

(२) अंशतः खरे आहे

(३), (४) व (५) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक सीएलएस २०२१/प्र.क्र.२४२/म-३ दिनांक १६/०२/२०२२ अन्वये माहे ऑगस्ट-सप्टेंबर, २०२१ या कालावधीत अतिवृष्टीमुळे शेतीपिकांच्या नुकसानीसाठी बाधितांना मदत देण्याकरिता राज्य आपत्ती प्रतिसाद निधी व राज्य शासनाच्या निधीमधून उर्वरित निधी उपलब्ध करून देण्यात आला आहे. त्यानुसार सोलापूर जिल्ह्यासाठी रुपये २००७.३६ लक्ष इतका निधी वितरित करण्यात आला आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

कर्मवीर दादासाहेब गायकवाड सबलीकरण व स्वाभिमान योजनेचा लाभ अनुसूचित जातीतील भूमिहीन कुटुंबियांना मिळण्याबाबत

(२६) * १३०६२ श्री.अभिजित वंजारी : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील अनुसूचित जातीतील भूमिहीनांना जमीन उपलब्ध करून त्यांचे सबलीकरण करून त्यांना स्वाभिमानाने जगता यावे यासाठी कर्मवीर दादासाहेब गायकवाड सबलीकरण व स्वाभिमान योजना सुरु करण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर योजना संध्य गतीने सुरु असून गत १५ वर्षांत राज्यातील ५५०० कुटुंबातील लाभार्थीनाच सदर योजनेचा लाभ मिळू शकलेला नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, त्यानुषंगाने उक्त योजनेला गती देवून अधिकाधिक भूमिहीन कुटुंबांना सदर योजनेचा लाभ मिळावा यादृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.धनंजय मुंडे : (१) होय.

(२) हे खरे नाही.

सदर योजनेतर्गत २००४ पासून ते २०२१ पर्यंत ६०७२ अनुसूचित जातीच्या दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबांना या योजनेचा लाभ देण्यात आलेला असून अद्यापही काही जिल्ह्यांमध्ये जमीन वाटपाची कार्यवाही सुरू आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :
मुंबई.

श्री.राजेन्द्र भागवत
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानपरिषद

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर करण्यात आली आहे.

मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.